నాలుగోవాడు

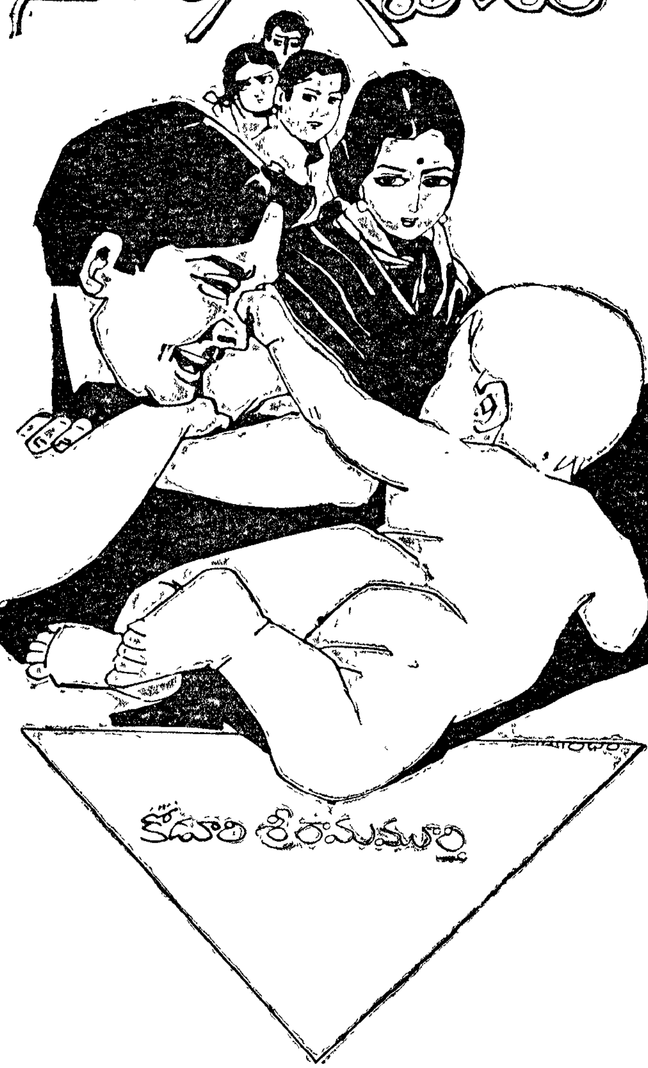

కొడూరి శ్రీరామమూర్తి

'వెంకటలక్ష్మిని వెంటనే పిలు—' లోపలనించి పరుగునవచ్చిన వర్సమ్మ ఆత్రంగా అంది!

గుమ్మందగ్గిర బొంగరాల ఆట ఆడుకుంటున్న రాము — ఆటమాని ఓ క్షణం అర్థం కానట్టు నాయనమ్మవైపుచూచాడు.

'ఏమిట్రా—ఆ వెర్రిచూపూ నువ్వూనూ —అవతల నొప్పులు ప్రారంభమైతేనూ—' కొంచెం కోపంగా కసురుకుంది నాయనమ్మ.

అప్పటికిగానీ రామూకి అసలు పరిస్థితి అవగాహన కాలేదు. తనతో ఆడుకోడానికి మరో చిన్నవాడు రాబోతున్నాడన్నమాట !— సన్నగా నవ్వుకుని బొంగరాన్ని అరుగు మీదకు విసిరి పక్కవీధిలోకి పరిగెట్టాడు మంత్రసాని వెంకటలక్ష్మిని పిలుచుకొచ్చేందుకు.

*   *   *

'లంచ్ బ్రేక్'లో మలబార్ కాఫీ హోటల్లో గుమిగూడిన గుమాస్తాల బృందం దగ్గిరకు వచ్చాడు వెంకటేశం — తన స్థూలకాయాన్ని ఈడ్చుకుంటూ.

'ఇప్పటికి తెమిలిందేమిటోయ్ ? — మాకు అప్పుడే అయిపోయింది కార్యక్రమం—' నవ్వుతూ అన్నాడు జనార్దనం వెంకటేశాన్ని పలుకరిస్తూ.

సన్నగా—పొడుగ్గా—చామనచాయగా వుండి—హెయిరోడ్ క్రాఫ్‌తో కొంచెం నాజూగ్గానే వుంటాడు జనార్దనం. బొత్తిగా యువకుడు కాకపోయినా చూచేవాళ్లకు ఆ 'ఇంప్రెషన్' కలిగిస్తాడు.

ఎదుటి కుర్చీలో కూర్చుంటూ అన్నాడు వెంకటేశం—

'మీరందరూ కాఫీలు త్రాగడం పూర్తి చేశారని తెలుసుకోడానికి రాలేదు. మనం దరికీ దగ్గిర్లోనే కాఫీ పారాయణం వుందని చెప్పడానికి వచ్చాను—'

ఈ మాటలు అందరిలోనూ గొప్ప కుతూహలాన్ని చెలరేపాయి.

'ఏమిటేమిటి ?—ఏం కథ ?— ఎవరికయినా ప్రమోషన్ వచ్చిందా ?—' అన్నారు నలుగురు గుమాస్తాలు ముక్త కంఠంతో.

'ఆఁ!—వచ్చింది. మన జనార్దనానికి. ఉద్యోగంలో కాదు. పిల్లల సంఖ్యలో. ఇంటి దగ్గిర్నుంచి టెలిఫోన్ వచ్చింది. మనవాడు నాలుగో మజిలీ వేశాడట. ఆ వార్త రిసీవ్ చేసుకుని వస్తున్నాను—' అన్నాడు వెంకటేశం జనార్దనంవేపు నవ్వుతూ చూస్తూ.

ఆతృతగా వెంకటేశంవేపు చూశాడు జనార్దనం.

'మళ్లీ అబ్బాయేనటలే. కాఫీ మాటదేముడెరుగు కానీ — ముందు పర్మిషన్ పుచ్చుకుని ఇంటికి చెక్కేయ్—' సిగరెట్ పొగ వదులుతూ మిత్రుడికి సలహా చెప్పాడు వెంకటేశం.

'అహాఁ! అంత త్వరగా విడిచిపెట్టేది లేదు. మన పక్షులందరికీ కనీసం కాఫీ అయినా కొట్టించాల్సిందే—' న్యాయం చెప్పాడు 'ఏ' సెక్షను క్లర్కు గోవిందరావు.

'ఉండవోయ్—మగపిల్లవాడు కదా అని మనవాడు కాస్త డిసప్పాయింట్ అయి వుంటేనూ—' సర్ది చెప్పాడు మరో గుమాస్తా నరసింహం.

జనార్దనానికి ఈ మాటలేవీ వినబడటం లేదు. పెద్ద బరువు అతని గుండెలమీద నించి దింపేసినట్లయింది. తేలిగ్గా నిట్టూర్చాడు.

పర్మిషన్ కాగితం పడేసి—బస్‌స్టాప్‌కు చేరుకున్నాడు జనార్దనం. సిగరెట్ ముట్టించి బస్‌స్టాప్ దగ్గిరున్న స్తంభానికి ఆనుకుని బజారును నిశితంగా ఓ సారి చూశాడు. వీధంతా మందకొడిగా, బద్ధ

కంగా వున్నట్టనిపించింది. కొన్ని 'డైనమిక్'గా వుంటే బాగుండుననిపించిందతడికి.

విసుగ్గా టైమ్ చూసుకున్నాడు. రెండున్నర— పది నిముషాలయింది, తను ఇక్కడికొచ్చి. ఇంకా బస్సు రావటంలేదు. ఎందుకింత ఆలస్యం ? — ఆఫీసుకు ఆలస్యంగా వస్తే గుమాస్తాలను చివాట్లు పెట్టడం తెలుసుగానీ—బస్సులూ, రైళ్లూ ఆలస్యంగా వస్తే ఏం చెయ్యాలో తెలియదు ప్రభుత్వానికి. దేశంలో బద్ధకం, మందకొండితనం, బాగా పెరిగిపోయినాయి.

టాక్సీలో వెళ్లిపోతే?—మహా అయితే మూడు రూపాయలవుతుంది. జేబులో వున్న ఒకే ఒక అయిదురూపాయలనోటు వెకిలిగా నవ్వింది. టాక్సీకి మూడురూపాయలిచ్చేస్తే—మరి ముందు మాట ? — ఖర్చులు ఇంకేమీ లేవా?— సినిమాలో అద్దంముందు నిలబడి హితవు చెప్పే పెద్దమనిషిలాగా అనుభవంగారు సలహా చెప్పారు.

'హు'అని బాధగా మూలిగాడు జనార్దనరావు ఎప్పటిలాగానే.

నిజానికి—ఈ అనుభవం జనార్దనరావుకు మొదటిదేమీ కాదు. నాలుగోది.

నాలుగుసార్లూ అతగాడు ఇలా ఇంటికి వెళ్లడానికి తహతహలాడాడు. ప్రతీసారీ భార్యకు సుఖప్రసవం అవుతుందో లేదో అని ఆదుర్దా పడేవాడు. అలా అని జనార్దనానికి షాజహాను మార్కు బుద్ధులేవీలేవు. అతగాడికి తాజ్‌మహల్ కట్టించగల ఉద్దేశము, స్తోమత రెండూలేవు.

సిగరెట్‌ను క్రిందపడేసి బూటుకాలితో రాస్తూ—అప్రయత్నంగా ఎదుట కనబడ్డ సైన్‌బోర్డును చూశాడు. కుటుంబ నియంత్రణ వాళ్లగోల ... సన్నగా నవ్వుకున్నాడు జనార్దనం. ఆ సైన్‌బోర్డు అపశకున పక్షిలాగా కనిపించింది. ఈకుటుంబ నియంత్రణొకటి—ఎక్కడ బడితే అక్కడ మంచీ మర్యాదా లేకుండా ఇలా తన ఆనందానికి అడ్డు రావచ్చునా అని—విసుక్కున్నాడు జనార్దనం. ఆ బోర్డువేపు చూడకూడదనుకున్నాడు. కాని — (బొమ్మలో) గంపెడు సంసారాన్ని ఏడుస్తూ మోస్తున్న ఆ పెద్దమనిషి తనని చూచి జాలిగా నవ్వినట్టనిపించింది. 'ఏం బ్రదర్ బాగున్నావా' అని పలకరించినట్లనిపించింది. 'పోవోయ్ నా గొడవ నీకెందుకూ—' అనుకుంటూ దూరంగా జరిగిపోయాడు జనార్దనం.

ఎదురుగా రోడ్డుమీద సగం చిరిగిన మాలా సిన్హా వాల్‌పోస్టర్ కనబడింది.

'మాలా' కళ్లల్లో 'ఛార్మ్' వుంది. మనిషిలో 'గ్రేస్' వుంది. అందువల్లే ఆవిడ తన ఫేవరేట్ స్టార్.

నిజానికి—సరోజిని—అదే తన స్వీట్ హార్ట్—కూడా బావుంటుంది. పెళ్లిచూపుల నాడే అనుకున్నాడు తను ఆ పిల్ల తాలూకు చూపులు చూచి—జూనియర్ మాలాసిన్హా అని. అయితే — సరూ ఇంకా బాగా నవ్వుతుంది. హాయిగా, తియ్యగా, మధుబాల లాగా నవ్వుతుంది. తప్పజారి కేరాఫ్ జనార్దనరావ్ అయిపోయింది కానీ—లేకుంటే రీటా ఫరియాలాగ 'మిస్ యూనివర్స్' అయిపోయేది. కాని—ఆ అమ్మాయిలో ఒక చెడ్డ డిఫెక్ట్ వుంది. ఎప్పుడూ మొగపిల్లల తండ్రిని చేస్తుంది తనని—ఆ అందమైన కళ్లనీ, ముక్కునీ, ఇంకెవ్వరికి ఇవ్వకూడదని కాబోలు పంతం. తెలుసురా బాబూ ఆడవాళ్ల మెంటాలిటీలు.

బస్సులో కూర్చున్న తర్వాత కూడా జనార్దనానికి ఆలోచనలు వదల్లేదు.

చిన్నప్పుడు నాయనమ్మ అనేది తనని అబద్ధాల వెధవా అని—అంతేకాదు—అంతా ఆడపిల్లలే పుడతార్రా నీకు అని బెదిరించేది—ప్చ్!—కాని నాయనమ్మమాటలు ఫలించలేదు. ఇది ఇలా వుందా అని—ఆఫీసరుదగ్గర పనిగట్టుకుని ఎన్నో అబద్ధాలు చెప్పాడు—అబ్బే — ఏమీ గుణం కనిపించందే—మన పిచ్చిగానీ, మంత్రాలకి చింతకాయలు రాల్తాయిటండీ!— పోయిన వారంలో కామోసు భగవంతుడు సరోజిని కల్లో కనిపించి నీకు ఆడపిల్ల పుడుతుందోయ్—అని చెప్పాడట — భగవంతుళ్లు కూడా అబద్ధాలాడేస్తున్నారీ రోజుల్లో.

పోనీలే—ఎవరయితేనేం—తల్లీ పిల్లాడూ కులాసాగా వుంటె అదే చాలు— అనుకున్నాడు చివరకి. జీవితంతో రాజీవడటం జనార్దనానికి ఉగ్గుపాలతో అబ్బినవిద్య—

అతగాడి ఆలోచనలు ఇలా వుండగానే అశోకనగరం బస్‌స్టాప్ రానేవచ్చింది.

* * *

ఆ రోజు అయిపోయింది. భళ్లున ప్రక్కరోజున తెల్లవారింది మామూలుగానే. సరే—సాయంత్రం కూడా అయింది

మళ్లీ బస్‌స్టాండు—జనార్దనమూ— అతగాడి తాలూకు ఆలోచనలూను.

బాబుకి తండ్రిపేరు పెట్టాలా, మామగారిపేరు పెట్టాలా,—బాబు బారసాలకి ఎవరెవరిని పిలవాలి?— ఇలాంటివేవీ సమస్యలు కావిప్పుడు జనార్దనానికి. వాటి గురించి ఆలోచించాలన్న కోరిక—ఉత్సాహమూ—ఆలోచించగల సామర్థ్యమూ అతనికిప్పుడు లేవు. అతగాడికి ఇప్పుడున్న ఆలోచన ఒక్కటే. డబ్బు...డబ్బు...డబ్బు...అది తప్ప మరేదీ కనబడటంలేదు జనార్ధనానికి.

మంత్రసాని ఫీజు—తెవాల డబ్బు

రెండు పాలడబ్బాలు—కావాలి డబ్బు

తన భార్యకు (అంటే పిల్లల తల్లికి) బలం మందులు—తీసుకురా డబ్బు.

ఛ—వెధవ డబ్బు—ఎందుకు పుట్టిందిది ప్రపంచంలో? — జుట్టు పీక్కున్నాడు జనార్దనరావు. అసలు 'డబ్బు' అనే పదార్థం లేకుండా — దీని అవసరం లేకుండా మనుషులెప్పుడూ బ్రతకలేదా ప్రపంచంలో? — బోల్షివిక్ విప్లవం తర్వాత రష్యాలో డబ్బు అనేది ఎసిపారేశారట కొన్నాళ్లు — మంచి పని చేశారు. మనంకూడా అలాచేస్తే బాగుణ్ను—గొణుక్కున్నాడు జనార్ధనం.

జనార్థనానికి ఇప్పుడు 'నెంబర్ ఫోర్' గాడి బుజ్జిబుగ్గలుగానీ — వెన్నెల్లాంటి నవ్వుగానీ జ్ఞాపకం రావటం లేదు. ఆఫీసు ఎగ్గొట్టి విస్న ఇంటికి వెళ్లి ఆ బుజ్జి వెధవ అందాన్ని చూచి ముగ్ధుడైపోయాడు. ఒరేయ్—బుజ్జీ — వెధవది — అందాన్ని వర్ణించడానికి అమ్మాయిల చెక్కిళ్లు పట్టుకుని దేముళ్లాడతారెందుకురా వెర్రి కవిగాళ్లూ —నీ గులాబీ బుగ్గలకన్నా బాగుంటాయిటరా ఆముదెచ్చిల చెక్కిళ్లూ? —సెక్సులోపడి ప్రపంచం తగలబడి పోతూందిరా—అని గొణుక్కున్నాడు ఆ రోజున. ఇవాళ—తనకా ఫిలాసఫీ ఏమీ జ్ఞాపకం రావటం లేదు.

బాలెంతరాలు — అదే సరూ — తన డార్లింగ్—కళ్లల్లోని చిలిపిదనం చురుకుదనం, జ్ఞాపకం రావటం లేదు. ఆఫీసునించి పరిగెట్టుకొచ్చిన తనని చూచి చిన్నగా నవ్వి—కళ్లు వాలుస్తూ—'మళ్లీ ఓడి

దేహపుష్టికి
ఆరోగ్యానికి
పండిత-డి.గోపాలాచార్యులవారి
జీవామృతం
1898 నుండి ప్రసిద్ధి గాంచినది
ఆయుర్వేదాశ్రమం
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్.
మదరాసు-17

వాయిదాల పద్ధతిపై ట్రాన్సిస్టర్
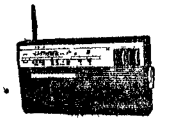
ప్రపంచ ఖ్యాతి పొందిన "నేషనల్ డీలక్స్" 3 బ్యాండ్ ఆల్ వరల్డ్ పోర్టబుల్ ట్రాన్సిస్టర్‌ను నెలసరి వాయిదాలపై రు. 10/- వంతున చెల్లించి పొందండి. ప్రతి గ్రామానికి, నగరానికి పంపబడును వివరములకు:
Music&Sound(A S.V P.W M-10)
P. B. 1576, Delhi-6.

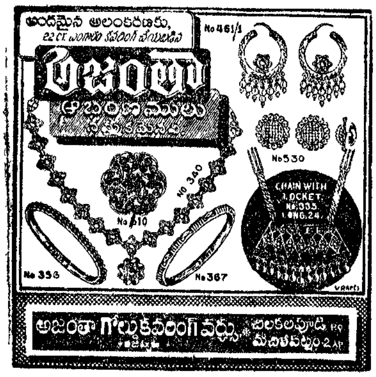

తెల్ల వెంట్రుకలుండవు
పొగడడం మాకు ఇష్టం లేదు. కానీ మా "కేష్ రంజన్" ఆయుర్వేదిక్ సెంటెడ్ ఆయిల్ తెల్ల వెంట్రుకలను నల్లగా మార్చును. మొదట తెల్ల వెంట్రుకలు నల్లవిగామార్చి, ఆటుపైన నల్లని వెంట్రుకలే వచ్చును. ఈ ఆయిల్ జ్ఞాపకశక్తి, కంటిచూపువృద్ధిపరచును. లాభంపొందినవారు 1000 పైగా మాకు వ్రాసి యున్నారు. లాభం లేకున్న డబ్బు వాపసు. ధర రు. 10/-
Western India Co., (S N.)
P. O. Katri Sarai (Gaya)

నాలుగో వాడు

పోయాం—' అన్నప్పుడు ఆమె ముఖంలో అందంగా నాట్యమాడిన భావాలు—

'లేదు సరూ! — ఇందులో ఓడటం, గెలవటం, ఏముంది ?—ఎవరయితే మాత్రమేం?—' అని తను అన్నప్పుడు సరూ—అదేలెండి సరోజిని — పెదవుల మీదినించి సున్నితంగా జారిన నవ్వు — అందులోని 'గ్రేస్' అనే పదార్థం—తనకి జ్ఞాపకం రావటంలేదు. జ్ఞాపకం చేసుకోడు కూడా.

అలాంటివన్నీ జ్ఞాపకం చేసుకోడానికి తనేమన్నా కుర్రకారా ఏమిటి—బాధ్యతగల తండ్రిని—అందులోనూ నలుగురు పిల్లలకి — జనార్దనం తాలూకు అంతరాత్మ గొణుక్కుంది.

ఆఫీసులో అందరి జేబులూ తడిమి చూశాడు—డబ్బుకోసం. 'సారీ బ్రదర్' అన్నారంతా—నెలాఖరు—వాళ్ళు మాత్రం ఏం చేస్తారూ ? — సరోజినికి మాత్రం ఆపాటి బుద్ధి వుండక్కర్లేదూ — కనేటప్పుడు ఆ మాత్రం తారీఖు గుర్తుంచుకోనక్కర్లేదా అని — గొణుక్కున్నాడు జనార్దనం. జోక్ బాగుంది. ఎప్పుడో తీరుబడిగా సరూ దగ్గిర వేద్దాం—అనుకున్నాడు. సర్లే — ఇప్పుడా గొడవ ఎందుకు?—

జేబులోంచి సిగరెట్ తీసి వెలిగించాడు. బస్‌స్టాండు దగ్గిరున్న స్తంభానికి ఆనుకుని సిగరెట్ పొగ వదులుతున్నాడు శూన్యంలోకి. ఏం చెయ్యాలిప్పుడు? — డబ్బు ఎక్కడ పుడుతుంది తనకి? — డబ్బు లేకుండా యింటికి వెడితే బాబుకి ఆహార మెలాగ?—కందిరీగల్లాగా ఈ ప్రశ్నలు జనార్దనం చెవిలో 'గుంయ్' మంటున్నాయి.

ఎదురుగా సైన్‌బోర్డ్.

పరిమిత కుటుంబం—సుఖ సంతోషపు మార్గం—ఇద్దరు పిల్లల్ని తల్లిదండ్రులు ఆనందంగా ఆడిస్తున్న బొమ్మ. పిల్లలు బోసినోటితో నవ్వుతున్నారు. వాళ్ళనుచూచి అమ్మా, నాన్నా, నిండుగా నవ్వుతున్నారు.

'నవ్వండోయ్—నవ్వండోయ్ — నవ్వేవాళ్ళందరూ విరగబడి నవ్వండి. ఈలోకంలో డబ్బున్న వాళ్ళదేనోయ్—నవ్వూ ఆనందమూను. డబ్బులేకపోతే ఇద్దరుకాదు ఒక్కడున్నా ఏడుపే—డబ్బుంటే వందమంది ఉన్నా ఆనందమే. వాడెవడూ — ఆ—రాబర్ట్స్ కెనడీకి పదకొండుమందో ఎంత మందో పిల్లలట. బ్రతికున్నాళ్ళూ అతగాడు ఏడ్చాడా అని?—బొమ్మలేస్తే సరిపోలేదు. మనీ బ్రదర్. మనీ—అది పట్టుకురా—ఎంతసేపు నవ్వమంటే అంతసేపు నవ్వుతాను—' సిగరెట్ పడేసి పొగ వదులుతూ—మాబాగా అనుకున్నాను అనుకున్నాడు జనార్దనం.

ఇంతలో జనార్దనం దృష్టి బస్‌స్టాప్ దగ్గిర నిలబడ్డ ఇద్దరు స్టూడెంట్లమీద నిలచింది. మొదటి గొట్టాంపేంటు—రెండో శాల్తీతో అంటోంది.

'బర్త్‌కంట్రోలు అమలు పరచాలంటే ఇలా బోర్డులు పెట్టినంతమాత్రాన ఏమీ జరుగదు. ముగ్గురుపిల్లలు దాటిన వాళ్ళ విషయంలో ప్రభుత్వం కఠినచర్యలు తీసుకోవాలి—నాలుగోవాడికి—ఆపై వాళ్ళకూ—ప్రభుత్వం సాధారణంగా యిస్తుండే స్కాలర్‌షిప్‌లు మొదలైనవి ఇవ్వకూడదు. రైల్వేఉద్యోగస్తుల విషయంలో నాలుగోవాడికీ—ఆపై వాళ్ళకూ ఫ్రీపాస్‌లు వర్తించకూడదు. ఇక ముగ్గురు పిల్లలు దాటిన వాళ్ళకు యాభైరూపాయల అదనపు ఇన్‌కమ్‌టాక్స్‌గానీ—అది లేనప్పుడు ఒక ఇంక్రిమెంట్ ఆపుచేయడంగాని చెయ్యాలి—' గొట్టాంపేంటు విజృంభిస్తోంది.

కసిగా పళ్ళు కొరుక్కున్నాడు జనార్దనం.

ఒరేయ్—బ్రహ్మచారులూ— మీకెందుకురా ఈ గొడవలూ—మళ్ళీ మాట్లాడారంటే నాలుక చీల్చేస్తాను. నాలుగోవాడంటే అంత చులకనట్రా —మీకు మా నాలుగోవాడు ప్రధానమంత్రి అవుతాడేమో ఎవరికి తెలుసు? అంత కాకపోయినా కనీసం ఏ పెద్ద ఆఫీసరయినా చాలు మీరు జుట్టు పట్టుకుని ఏడవడానికి. జీనియస్ అన్నవాడు ఎన్నోనెంబరులో వుంటాడో ఎవరికి తెలుసు?

సరే—ఒకవేళ పోనీ కాలేదనుకో—ఆ బాధపడేవాణ్ణి నేను నాకు ఓపిక ఉన్నంత వరకూ వాళ్ళను చదివిస్తాను. వాళ్ళకు యిష్టం వున్నంతవరకూ వాళ్ళు బాగుపడతారు. మధ్య మీ గొడవ ఏమిటోయ్.

జాతీయసమస్య—విశాలదృక్పథం—ఇలాంటి పెద్దమాటలను అడ్డంపెట్టుకుని ప్రతివాడికి ఈరోజుల్లో కుటుంబ నియంత్రణ

గురించి మాట్లాడటం ఫాషనై పోయింది. మొన్నమొటుకు మొన్న ఆ శర్మగా డొకడు—ఓ పాతిక సర్దరా అంటే—లేదనేది పోగా—ఇంకా ఏమిటిరా ఇది — ఆపరేషన్ చేయించుకో — నాలుగోవాడు కూడాను— అంటూ బోడిసలహా చెప్పాడు. నాలుగోవాడనే సరికి ప్రతివాడూ సలహా చెప్పేవాడే. ఛ ఛ లోకానికి బొత్తిగా మంచీ మర్యాదా పోతోంది.

ఆలోచనలలో వున్న జనార్ధనం మోటారు సైకిలు రొదలో ఈ లోకంలోకి పడ్డాడు. బస్‌స్టాండు దగ్గిర మోటారు సైకిలు ఆపుతూ వరహాలు జనార్ధనాన్ని పలకరించాడు.

'ఒరేయ్ — జనార్ధనం. బస్‌స్టాండు దగ్గిర మీన మేషాలు లెక్క పెడుతున్నావ్—లిఫ్టు కావాలా ఏమిటి?'

ఉలిక్కిపడిన జనార్ధనం అతగాడినిచూచి ముఖం ఇంత చేసుకుని ముఖం నిండా నవ్వు పులుముకుని 'ఈ లిఫ్టుతో సరిపోయేది కాదోయ్—నాకు కొంచెం పెద్ద సైజు లిఫ్టే కావాలి' అన్నాడు భావ గర్భితంగా అతగాడి 'జావా' ఎక్కుతూ.

'అదంతా తాపీగా చెబుదువుగానిలే—కాఫీ త్రాగిన తర్వాత—ఏం, కథ, బాగున్నావా?' అన్నాడు అతగాడు మోటారు సైకిలు పోనిస్తూ.

జనార్ధనం అతగాడితో బాతాఖానీ వేస్తున్నాడు. జోకులు విసురుతున్నాడు. అతగాడి మాటల్లో గొప్ప విలువ ఉన్నట్టుగా ఒప్పేసుకుంటున్నాడు. కాని—అంతరాత్మ మాత్రం పరధ్యానంగా వుంది అతగాడు (అంతరాత్మారావు) తనలో తను గొణుక్కుంటున్నాడు.

ఈ వరహాలు తనకి చిన్నప్పుడు క్లాస్‌మేట్, పైగా మంచి మిత్రుడు కూడాను. స్కూల్లో ఒట్టి మొద్దబ్బాయిలా వుండేవాడు. ఎప్పుడూ మేస్టర్ల చేత తిట్లు తినేవాడు. ఫస్టుమార్కులు తెచ్చుకునే తనని చూచి 'ఒరేయ్ జనార్ధనం—నీకింత తెలివితేటలు ఎలా వచ్చాయిరా? — గొప్ప అదృష్టవంతుడివిరా నువ్వు!' అనేవాడు.

మీ అభిమాన హార్వే వస్త్రములను ఎన్నుకొనండి!

హార్వే
ట్విన్ టస్కర్

అత్యధిక నాణ్యతగల వస్త్రములు- పాప్లిన్‌లు, డ్రిల్‌లు, లాంగ్-క్లాత్ మొదలగునవి - సరసమైన ధరకు ఎన్నో ఉతుకుల అనంతరంకూడా 'కొత్తదనం' అనిపించేలా ఉండేవి గట్టివి, చాలాకాలం మన్నేటటువంటివి. అద్భుతమైన పనితనము కలిగినట్టివి.

హార్వే
సారాటోగా
'టెరీన్' కాటన్ షర్టింగ్‌లు

ఖచ్చితమైన నేత. అందమైన పనితనము, ఆకర్షణీయమైన అనేక రంగులలో మీకు లభ్యమవుతాయి

హార్వే
సారాబాండ్
'టెరీన్' కలిసిన సూటింగ్‌లు

పురుషుల అభిరుచికి, ఫాషన్‌కి ఎప్పుడూ తగినట్టివి. స్వచ్ఛమైన తెలుపునుంచి ఎన్నో రకముల లేత, ముదురు రంగులనుంచి ఎన్నిక చేసుకొనవచ్చును.

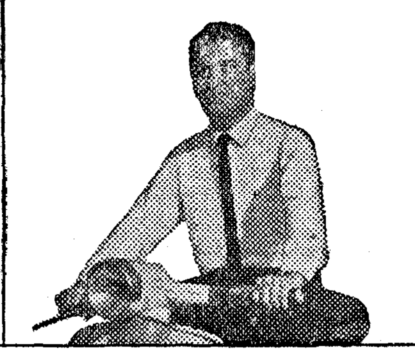

Bensons.1086 TEL

తయారుచేయువారు · మధుర మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, మధురై

మధురకు చేరిన హార్వేస్

నాలుగో వాడు

చివరకు అదృష్టవంతుడు డెర్బీ లోకం తీర్పు చెప్పనే చెప్పింది. వరహాలు సిల్కు లాల్చీలు వేసుకుని మోటారు సైకిలుమీద తిరుగుతూ పురంలో—తను మాసిపోయిన నూలుగుడ్డలు వేసుకుని ఎంతకీరాని బస్సుకోసం ఎప్పుడూ రాని అదృష్టం కోసం పడిగాపులు పడుతున్నాడు. ప్ఫ్! ఇదీ బ్రదర్ లోకం—దెబ్బ—వరహాల్లుగాడి మోటారు సైకిలు చాలా బాగా పోతోంది. మొన్న కొన్నలాటరీ టికెట్టు పేలితే ఇలాంటిది కొనాలి.

మలబార్ హోటల్లో కాఫీ సిప్‌చేస్తూ అన్నాడు వరహాలు—

'ఉఁ!—ఇంతకూ అర్జంటుగా వంద రూపాయలు కావాలంటావ్?—'

'ఊఁ—' తలాడించాడు జనార్దనం — ఆఫీసరు మాటలకు తల ఆడించినట్టు—

'నేనోటి చెబుతాను వింటావా?—' అన్నాడు వరహాలు. ఓ క్షణం ఆగి మళ్లీ అతగాడే ప్రారంభించాడు—'దేముడి దయ వల్ల నాకు డబ్బుకు కొదవలేదు. నువ్వడిగిన డబ్బు సర్దుతాను ప్రస్తుతానికి. ఆ గొడవ వదిలిపెట్టెయ్. నీ జీతం ఎంతో చెప్పు. మహాపుంటే రెండొందలు. నీ కిప్పుడు నలుగురు పిల్లలు. నిజానికి — నీ జీతానికి ఇద్దరు మహా అయితే ముగ్గురు మాగ్జిమమ్ లిమిట్. నువ్వా లిమిట్‌ను దాటి వచ్చేశావు. ఇప్పుడీ నాలుగోవాడికి నీకున్న తక్కువ ఆదాయంతో ఎంతవరకు చదువు చెప్పించగలవో—ఎంతవరకూ అభివృద్ధిలోకి తీసుకురాగలవో —ఓ సారి ఆలోచిస్తే అర్థమవుతుంది. కోపం తెచ్చుకోకు బ్రదర్. మిత్రుడిగా చెబుతున్నాను. దేశం— జనాభా సమస్య—ఇలాంటి వాటిగురించి మాట్లాడాలనే కోరికగానీ, మాట్లాడే అర్హతగానీ నాకు లేదు. ఇది కేవలం ఒక మనిషికి సంబంధించిన వ్యక్తిగత సమస్యగానే మాట్లాడుతున్నాను — ఇప్పటికయినా నా మాటవిని ఆపరేషన్ చేయించుకో—నీకున్న జీతంతో — పైనున్న బాధ్యతలతో ఈ వందరూపాయలూ నువ్వు మళ్లీ నాకు తిరిగి ఇవ్వగలవని అనుకోవడంలేదు. పోనీ —ఇవ్వగలవనుకో—అదెంతకష్టమో నాకు తెలుసు. అందుచేత ఇది అప్పుగాకాక — సహాయంగా భావించి తీసుకో — మళ్లీ ఎవరినీ ఇలా అడిగే అవసరం తెచ్చుకోకు—'

చెళ్లున లెంపకాయ కొట్టినట్టయింది జనార్దనానికి. వందరూపాయలు ముఖం మీదకొట్టి 'గెటౌట్ రాస్కెల్' అన్నట్టనిపించింది. 'నీ బ్రతుక్కి పిల్లలొకటా' అని హేళన చేసినట్టనిపించింది. ఉద్రేకం కట్టలు త్రెంచుకుని వచ్చింది. నా నాలుగోవాడు ఎందుకూ కొరగాడట — కనీసపు చదువునుకూడా వాడికి తను చెప్పించలేడట—ఏడిశాడు — వీడేదో మహా విద్యావేత్త అయినట్టు మాట్లాడుతున్నాడు—ఒరేయ్— చూస్తుండరా — నా నాలుగోవాణ్ణి ఈ వూరికి కలెక్టర్ని చేసేస్తాను. రాధాకృష్ణన్ లాంటి జీనియస్సును చేసేస్తాను. అప్పుడు నువ్వే చెంపలేసుకుంటావు. పొరబాటు ఒప్పుకుంటావు.

జనార్దనం తాలూకు ఆత్మాభిమానం తిరగబడింది. వాడు నిన్ను ఇన్సల్ట్ చేశాడు —వాడిడబ్బు తీసుకోవడ మేమిటి?—నాకు అప్పు ఇచ్చేవాళ్లు లక్షమంది వున్నారంటూ వాడిడబ్బు వాడి మొహాన్న కొట్టెయ్. మహా దానకర్ణుడిలాగా ముష్టి పారేస్తున్నాడు—అంతరాత్మరావు జోరీగలాగా గొడవ పెట్టాడు.

కాని—జనార్దనం అంతరాత్మని బుజ్జగించాడు. కళ్లెర్రజేసి కేకలేశాడు. వెధవ్వేషాలు వేయమాక అని కసురుకున్నాడు. ఎలా అయితేనేం —బలవంతంగా అంతరాత్మ నోటికి గ్వాలియర్ తాళం కప్పబడింది.

'వస్తాను బ్రదర్—విష్‌యూ గుడ్‌లక్—' అంటూ మోటారు సైకిల్ ఎక్కాడు వరహాలు — కాఫీ కార్యక్రమం అయిన తర్వాత.

'థాంక్స్—' నూతిలోంచి వచ్చినట్టుగా వచ్చిందీ జనార్దనం సమాధానం.

మోటారుసైకిలు కదిలిపోయింది.

సన్నగా చినుకులు పడుతున్నాయి. ఆకాశంమీద దట్టంగా మబ్బులు పులుముకున్నాయి. వర్షం వస్తుందేమో!—వస్తేనేం?— సమయానికి బస్సు దొరక్కపోతే హాయిగా టాక్సీమీద వెళ్లిపోవచ్చు—జేబులోవున్న వందరూపాయల నోటు గర్వంగా నవ్వినట్టనిపించింది. కాని—ఆ నవ్వులో జనార్దనం శ్రుతి కలపలేక పోయాడు. అతడి మస్తిష్కంలో ఏవేవో ఆలోచనలు పరిగెడుతున్నాయి. బజార్లో బేబీ ఫుడ్ తీసుకుని ఇంటికి చేరేసరికి దాదాపుగా తొమ్మిదయింది.

'ఇంతసేపటివరకూ రాకపోతే ఎక్కడా వీలు చిక్కలేదేమో అనుకున్నాను—' అంది సరోజిని భర్త తెచ్చిన బేబీఫుడ్‌ని చూస్తూ సన్నగా నవ్వుతూ—

'బాబూ! నాన్నొచ్చారు చూడరా—' అంది కొడుకుతోటి. వాడు పనిగట్టుకుని తండ్రివైపు తిరిగి ఆశ్చర్యంగా నోరు వెళ్లబెట్టుకుని చూచాడు. మరుక్షణం లోనే బోసినోటితో నవ్వాడు.

జనార్దనం ఇవేమీ పట్టించుకోలేదు. ఈ గొడవంతా తనకు సంబంధించినది కాదన్నట్టుగా అక్కణ్ణించి కదిలిపోయాడు. భర్త ప్రవర్తనను అర్థం చేసుకోలేక పోయింది సరోజిని.

రాత్రి భోజనం అయిన తర్వాత పక్కో మంచం వాల్చుకుని ఆరుబయట పడుకున్నాడు జనార్దనం. ఎన్నో ప్రశ్నలు అతడి మనస్సులో సినిమారీళ్లలాగా తిరుగుతున్నాయి. డబ్బులేనివాడికి ఈ ప్రపంచంలో స్థానమే లేదా?—ఆఖరికి తండ్రిగా కూడా మనిషి విలువను, స్థాయిని, అంచనా కట్టేది డబ్బేనా?—డబ్బులేని వాడి పిల్లలు—వాళ్ల బ్రతుకులూ—లోకానికి లోకువా?— బాధగా కణతలు పట్టుకున్నాడు జనార్దనం.

చౌరస్తాలో టవర్‌క్లాక్ మూలుగుతోంది.

పదకొండయ్యింది. ఇంకా నిద్ర రావటం లేదు. బహుశా — ఇంక రాదేమో!—

తెల్లమచ్చలు

ఇదికూడా తెల్లమచ్చలను పోగొట్టుటలో ఇతర మందులకు సవాలుచేసిన మందు. మీరు నిస్పృహ చెందేటట్లయితే వెంటనే మాకు కార్డుపై వ్రాయండి. లాభం పొందినతర్వాతనే డబ్బు పంపండి. నమ్మకంలేనివారికి ఫార్మలో మాత్రమే పంపెదము. ఉచితంగా ఇస్తామనే ఆకర్షణీయమైన ప్రకటనలు చూచి మోసపోవద్దు.

Western India Co., (V·N)
P.O. Katri Sarai (Gaya)

యాదాలాపంగా సిగరెట్ పెట్టెకోసం జేబులు తడుముకోబోయాడు. అప్పటికి గాని జ్ఞాపకం రాలేదు – జనార్దనానికి సిగరెట్లు అయిపోయాయని.

హడావిడిగా నాయుడు కిళ్లీకొట్టుకు బయలుదేరాడు. పదకొండు దాటుతున్నా నాయుడు ఇంకా కిళ్లీకొట్టు మూసే వుద్దేశంలో వున్నట్టులేదు. పైగా ఉషారుగా ఎవరితోనో కబుర్లు చెబుతున్నాడు.

యాదాలాపంగా వెళ్లి— 'చార్‌మినార్ పెట్టె—' అన్నాడు జనార్దనం.

ఇంతలో జనార్ధనం భుజంమీద బలమైన చెయ్యిపడింది.

వెంకటేశం !—

'ఏమిటి — ప్రక్కనున్న మనుషులను కూడా గుర్తించలేనంతటి పరధ్యానంలో వున్నావ్—'

ఆ మాటకు సమాధానాన్ని కప్పదాటు వేసి—నవ్వుతూ అన్నాడు జనార్ధనం—

'ఈ వేళప్పుడు ఇక్కడ కాలక్షేపమిటి ?—'

ఇంతలో సిగరెట్ పెట్టె అందిస్తూ అన్నాడు నాయుడు—

'కాయడం కాదండీ. మామంచి విశేషాలు చెబుతున్నారు—'

మాట మధ్యలో అన్నాడు వెంకటేశం—

'అబ్బే— ఏంలేదూ— ఇవాళ పేపర్లో పడలేదూ హాస్పిటల్లో వదిలేసిన పాప ఉమ సంగతి—అది చెబుతున్నాను—'

అప్రయత్నంగా ఆ వార్త జ్ఞాపకం వచ్చింది జనార్దనానికి: ఎవళ్లో ఆగంతకులు ఒక అందమైన పాపను హాస్పిటల్ గుమ్మందగ్గిర వదిలేశారు. ఆ పాపను చూచి—జాలిపడి ఒక కోటీశ్వరురాలు పెంచుకుంది. ఆ పాప—శ్రీమంతురాలై— ఇప్పుడు పెంపుడుతల్లితో సహా విదేశాలకు వెళ్లబోతోంది—

ఆ పాప ఎంత అదృష్టవంతురాలు ? —ఆ పాపేకాదు — పాపను కన్న తల్లిదండ్రులుకూడా అదృష్టవంతులే!— తమ బిడ్డ బాగుపడటంకన్నా వాళ్లకు ఇంకేం కావాలి ?

భారంగా నిట్టూర్చాడు జనార్దనం.

తన బాబుమాత్రం అదృష్టవంతుడు ఎందుకు కాకూడదు ? — వాడినిమాత్రం కోటీశ్వరుడో ఎందుకు పెంచుకో

వాసూస్ వక్కపొడి ప్రత్యేకత ఏమిటి?

ఎంతసేపు నమిలినా చివరివరకు ఘాటు, సువాసన, రుచి కలిగివుంటుంది. పిప్పి రాదు. పగరు వుండదు; గొంతుక పట్టదు. నాలుక మొద్దెక్కదు. నమిలిన చాలా సేపటి వరకు నోరు రుచిగా, సువాసనగా వుంటుంది. నోరు బాగుండకపోవడం, కంపుకొట్టడం మొదలైన దోషాలను తొలగిస్తుంది. నీలంరంగు పేకెట్లలో తీపి వక్కపొడి, ఎరుపురంగు పేకెట్లలో తీపిలేని ఘాటు వక్కపొడి వుంటుంది. ప్రస్తుతం వాసూస్ వక్కపొడి 5 పైసల్కు 50 గ్రాముల పేకెట్లలో ఆంధ్రదేశమంతటా లభిస్తుంది. వాసూస్ వక్కపొడి మీకు సంపూర్ణమైన తృప్తినిస్తుంది.

డాక్టర్ వాసూ ప్రొడక్ట్సు, వివేక నగర్, హైదరాబాద్-20.

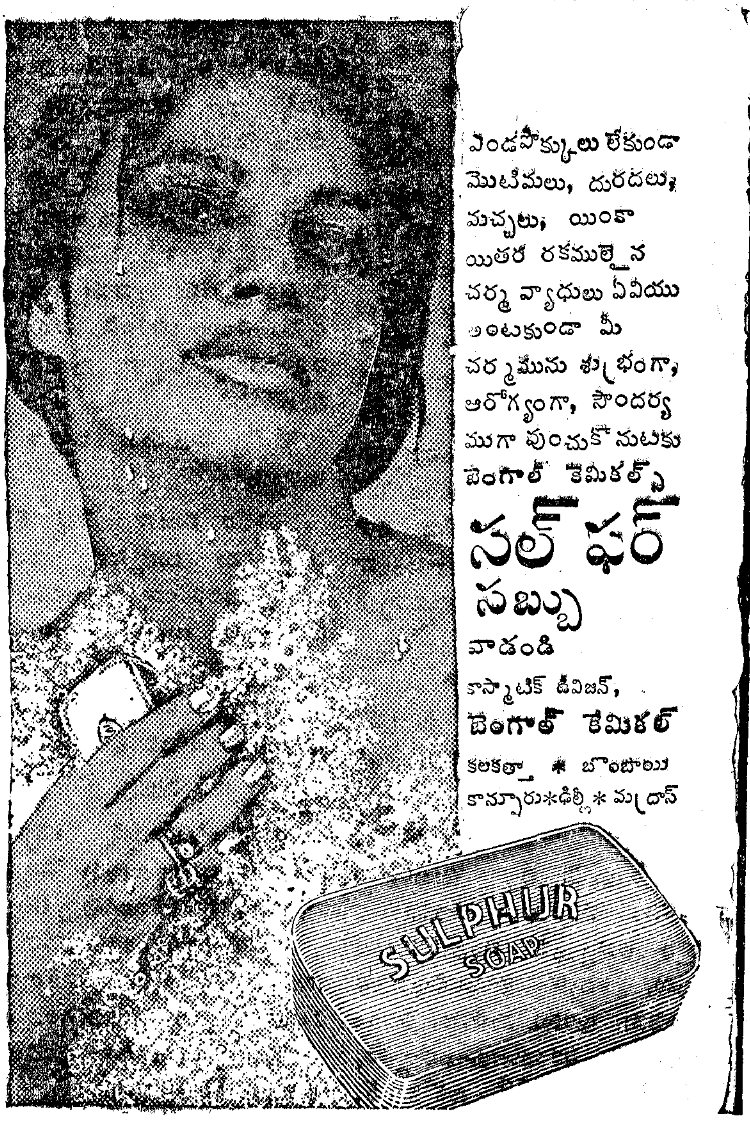

ఎండపొక్కులు లేకుండా మొటిమలు, దురదలు, మచ్చలు, యింకా యితర రకములైన చర్మ వ్యాధులు ఏవీయు అంటకుండా మీ చర్మమును శుభ్రంగా, ఆరోగ్యంగా, సౌందర్యముగా వుంచుకొనుటకు బెంగాల్ కెమికల్స్

సల్ఫర్ సబ్బు

వాడండి

కాస్మొటిక్ డివిజన్,
బెంగాల్ కెమికల్
కలకత్తా * బొంబాయి
కాన్పూరు * ఢిల్లీ * మద్రాస్

కూడదు ?- విచిత్రమైన భావన తళుక్కు మని మెరిసింది జనార్దనం మస్తిష్కంలో.

'మన బుజ్జిగాడి కళ్లల్లో వెలుగు కనబడుతోందండీ!—మన మిగతా పిల్లలెవ్వరికీ వీడికున్నంత ముఖవర్చస్సు లేదు. వీణ్ణి చూస్తూంటే గొప్పవాడై పోతాడేమో అనిపిస్తోంది —' అన్న భార్య మాటలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి.

'గ్రహబలం—రాశిబలం — అన్నీ బాగున్నాయి—నీ కొడుకు లక్షాధికారి అవుతాడోయ్ మనవడా!—' అన్న వీరయ్య సిద్ధాంతిమాటలు స్మృతిపథంలో మెదిలాయి.

నిజం. బుజ్జిగాడి కళ్లల్లో రాచకళ వుంది. వీడిని మిగతా పిల్లల్లాగా దారిద్ర్యంలో పెంచకూడదు వాడిని కోటీశ్వరుణ్ణి చేయాలి. ప్లిమత్ కార్లలో తిప్పాలి. నాలుగోవాడన్నందుకు దారిద్ర్యంలో మగ్గుతాడనుకున్నాను గానీ — ఇలా—శ్రీమంతుడవుతాడు— అనుకోలేదోయ్ అనాలి వరహాలు సిగ్గుతో తలదించుకుంటూ. బుజ్జిగాడి ప్లిమత్ ముందు వరహాలు గాడి 'జావా' జావలా అయిపోవాలి. బుజ్జిగాడి టెర్లిన్ సూట్ముందు వరహాలు గాడి పిల్కాల్చి చిన్నబోవాలి. కాని— ఇదంతా జరగడం ఎలా? — బుజ్జిగాడి అదృష్టాన్ని వాడికి అప్పజెప్పటం ఎలా?— బాధగా కణతలు పట్టుకున్నాడు జనార్దనం.

ఏమిటోయ్—ఆలోచన — ఇంత సేపట్నించి అరిగిపోయిన గ్రామఫోను రికార్డులా మొత్తుకుంటున్నా ఒక్కమాటయినా మాటాడవు? —' విసుక్కుంటున్నాడు వెంకటేశం.

* * *

ప్రక్కరోజు 'లంచ్ అవర్'లో ఓ ప్రకటనకు డ్రాఫ్టు తయారుచేశాడు జనార్దనం.

'కావలెను'

గౌరవనీయమైన కుటుంబమునకు చెందిన, పదిరోజులు వయస్సుగల, అందమైన అబ్బాయిని పెంచుకొనుటకు ధనవంతులు, ఉన్నత కుటుంబీకులయిన వారు కావలెను. కులము, మతము, ఏదయినా ఫర్వాలేదు వివరములకు—జనార్దనం, ఇంటినెంబరు 10-3-33 - అశోకనగర్, ...వాడ—అన్న చిరునామాకు వ్రాయండి—'

నాలుగో వాడు

అది చూచి తనలోతనే చిన్నగా నవ్వుకున్నాడు జనార్దనం.

అసలే జనాభా ఎక్కువైన ఈ దేశంలో నీ పిల్లల్ని పెంచుకునేదెవరు?—వేళాకోళం చేశాడు 'ఆత్మా'రావు.

పోవోయ్. నీకేం తెలుసు?— దేశంలో పిల్లలు ఎక్కువై ఏడ్చేవాళ్లు ఎంత మంది వున్నారో—పిల్లలు లేక 'పిల్లలో రామచంద్రా—' అని ఏడుస్తున్నవాళ్లూ అంతమందే వున్నారు ఎంతోమంది మిలయనీర్స్ పిల్లలకోసం అల్లాడి పోతున్నారు. వాళ్ళుగానీ బుజ్జిగాణ్ణి చూశారంటే ఎగరేసుకు తీసుకుపోతారు. వాడి కున్న సిరికళ ఏ కోటీశ్వరుడికి వుందని? —నేనే గనుక కోటీశ్వరుణ్ణయి—నాకే గనుక పిల్లలు లేకపోతే—వెంటనే బుజ్జిగాణ్ణి మా రామనరప్పాడు తీసుకెళ్లిపోయి పెంచేసుకునేవాణ్ణి. డోంట్ వర్రీ — బ్రేవో మై బోయ్ — ధైర్యం చెప్పాడు జనార్దనంలోని సిపల్మైన జనార్దనరావు

ప్రకటన కాపీతీసి కవరులో పెట్టి— పత్రిక ఎడ్రసు వ్రాస్తున్నప్పుడు జనార్దనం చెయ్యి వణికింది తను ఏదోకాని పని చేస్తున్నట్టుగా గుండెల్లో ఘోష వినబడింది.

చేత్తో నుదురును బాధగా నులుము కున్నాడు.

ఒకవేళ నిజంగా పెద్ద కోటీశ్వరుడే వస్తే తను బుజ్జిగాణ్ణి ఇవ్వగలడా?— ఇచ్చి బ్రతకగలడా?—గుండెల్లో కెలికినట్టయింది. బుజ్జిగాణ్ణి కార్లో కోటీశ్వరుడు తీసుకు పోతూంటే—గుండెలు పగలేటట్టు రోదిస్తున్న భార్య ఆర్తనాదం చెవులకు వినబడింది భీతి జనకంగా.

బుజ్జిగాడి ఏడుపు.

'నాన్నా—తమ్ముణ్ణి ఇచ్చెయ్యొద్దు—' అంటూ బతిమాలుతున్న పెద్దపిల్లలు.

అచేతనంగా నిలబడివున్న తల్లి—

ఇవేమీ తనని కదిలించలేవా?—బుజ్జిగాడు ఎక్కబోయే కాడిలాక్కారు చాటున వీటన్నిటినీ తను దాచెయ్యగలడా?—

లేదు లేదు బాధగా గుండెలు అదుము కున్నాడు జనార్దనరావు.

'వెధవ కాడిలాక్కారు ఎవడిక్కావాలి? —బంగారంలాంటి బుజ్జిగాడు కావాలి— అంతరాత్మారావు గోలపెట్టాడు'

నోర్ముయ్ - పాలడబ్బాకు గతిలేదుగానీ— బుజ్జిగాడుకావాలిట-బుజ్జిగాడు—కేకలేసాడు మరో జనార్దనరావు. వాడు హాయిగా ప్లిమత్ కార్లలో తిరుగుతూంటే నీకు మాత్రం ఆనందంకాదూ?— నీ పుత్ర ప్రేమకు పరమావధి వాళ్లను ఆకల్తో చంపడం కాదు ఆనందంతో వాళ్ళు తులదూగేలా చూడటం - ఈ మాత్రం అర్థంచేసుకోలేవూ?—

తల వంచుకున్నాడు జనార్దనరావు—

'జనార్దనం ది 'టూ' నువ్వేనోయ్ కరక్టయిన మనిషివి —' అంటూ గొణుక్కున్నాడు.

* * *

మరో వారంరోజులు గడిచిపోయాయి. క్లాసిఫైడ్ ఎడ్వర్టయిజుమెంట్ల కాలములో జనార్దనరావు ప్రకటన పడింది. గుండెలు తడబడుతూండగా ప్రకటనను ఆసాంతం మళ్లీ చదువుకున్నాడు జనార్దనం.

ఈ పాటికి ఈ ప్రకటనను దేశంలో లక్షలాదిమంది జనం చూచేవుంటారు. ఎంతోమంది కోటీశ్వరులు ఈ ప్రకటన చూచి 'ఏంచేద్దాం? — ' అని ఆలోచిస్తూ వుంటారు బిర్లాలు—దాల్మియాలు—ఎందరెందరో ఈ ప్రకటనగురించి చర్చిస్తూ వుంటారు — మిత్రులతోటి. అవునుమరి — వాళ్ల బాధలూ, తాపత్రయాలూ వాళ్లవి.

భారంగా నిట్టూర్చాడు జనార్దనం.

బుజ్జిగాడికోసం ఒకేఒక కోటీశ్వరుడు వస్తే ఇబ్బందిలేదు. ఇచ్చెయ్యొచ్చు. కాని— ఇద్దరు ముగ్గురు కోటీశ్వరులు ఒకేసారి వచ్చి పోటీ బడితేనే ప్రమాదం. వ్! — దానిదేముంది? — అలాంటి పరిస్థితులు వచ్చినప్పుడు ఎవరి టెండరు బాగుంటే వాళ్లకు ఇచ్చెయ్యడమే!—జోక్ బాగుందనిపించింది. కాని—ఎందుకో నవ్వురాలేదు. గుండెల్లో ఏదో ముల్లుగుచ్చుకున్నట్టనిపించింది. ఆ ముల్లు ఏదో ఎందుకు గుచ్చుకుందో జనార్దనానికి తెలుసు. కాని — అబ్బే — నాకేం తెలియదు — అన్నట్టు ధీమాగా వుండామని తాపత్రయ పడతాడు

గుండెల్లో బాధ కలుక్కుమంటూవుంటే— ఛ—ఛ—అది బాధకాదు—దానిబుద్దే అంత — అనుకుంటున్నానని తనని తను బుకా యించుకో బోతాడు—పూర్ ఫెలో !—

జనార్దనం ఇంటికి వెళ్లేసరికి సరోజిని బుజ్జిగాడివళ్లు కందిపోకుండా పౌడర్ రాస్తోంది.

అడుగుల చప్పుడు వినగానే తల్లితో బాటు బుజ్జిగాడుకూడా అటువేపుచూశాడు. తండ్రిని గుర్తు పట్టగలిగాడో ఏమో ఓసారి కాళ్లూ, చేతులూ ఆడించాడు. హాయిగా నవ్వాడు.

'మన బుజ్జిగాడు ఇవాళ హుషారుగా వున్నాడు. ఏడుపనేదే లేదు—' అంది సరోజిని భర్తతో—నవ్వుతూ.

జనార్దనం బుజ్జిగాడివేపు ఓక్షణం చూచి హఠాత్తుగా తల దించేసుకున్నాడు.

లేదు. లేదు. తను వాణ్ణి చూడకూడదు. వాడి బోసినవ్వు చూచి మురిసి పోకూడదు వాడిపై మమతలు పెంచుకోకూడదు. పెరిగిన మమతల్ని కూలద్రోయడం కష్టం. అది భరించలేడు తను. తను ఇప్పుడు ఎంతటి భయంకరమైన పరీక్ష ముందున్నదీ జనార్దనానికి తెలుసు. అయినా—తనను తాను నిగ్రహించుకోక తప్పదు,

'ఒరేయ్—బుజ్జిగా—నవ్వరా—నవ్వు—నిండుగా, హాయిగా నవ్వు—నీ జీవితమంతా పూలబాట కాబోతూందిరా. నువ్వు కోటీశ్వరుడవై లక్షల్లో మునిగి తేలా వురా—పోనీరా— ఈ గుమాస్తాగాడి జీవితం ఏమైనా కాని—వీడిబ్రతుకు ఏమంటల్లోనైనా కలిసిపోనీ—కానీ— నువ్వుమాత్రం దర్జాగా వుంటావురా. నా కదే కావాలి జనార్దనం నాలుగోకొడుకు దురదృష్టవంతుడు కాడని ఊరందరిచేతా అనిపించాలి. నాకదొక్కటే కోరిక డోంట్ వర్రీమైబోయ్—నీకు మంచి ఫ్యూచరుంది—'

బరువెక్కిన గుండెల్ని చేత్తో తడుముకుంటూ కదిలిపోయాడు జనార్దనం

భర్త ప్రవర్తనకు నివ్వెర పోయింది సరోజిని. 'మళ్లీ ఇవ్వాళ ఆఫీసులో ఏదో గొడవ జరిగివుంటుంది—ఆఫీసరుతోటి—' అనుకుంటూ తనను తను సమాధాన పరుచుకుంది.

* * *

వారం రోజుల తర్వాత రాత్రి భోజనాల దగ్గర అడిగాడు జనార్దనం మామూలుగానే

'నాకోసం ఎవరయినా వచ్చారా?—'

అన్నం కలుపుకుంటున్న పెద్దకొడుకు రాము అన్నాడు—

'వచ్చాడు నాన్నా— మన కిరాణా కొట్టు సూర్యనారాయణ వచ్చాడు. వాడికి మనం చాలాబాకీ వున్నామట. కొంతయినా ఇవ్వకపోతే ఇక సామాన్లు ఇచ్చేదిలేదని గట్టిగా కేకలేసి పోయాడు—'

విసుక్కున్నాడు జనార్దనం. ఎడ్వర్టయిజ్మెంటుచూచి ఎవరన్నా వచ్చారా అనే కుతూహలంతో—ఎంతో ఆశగా అడిగిన ప్రశ్నకు వచ్చిన సమాధానం అతగాడిని క్రుంగ దీసింది.

'ఏడిశాడు—వాడికాక గోల ఎప్పుడూ వుండేదే — అంతకు మించి ఎవరూ రాలేదా?—'

పులుసు పోస్తున్న జనార్దనం తల్లి నర్సమ్మ అంది మనవడితోటి—

'పొయింత్రం ఎవడో సూటు వేసుకుని వచ్చాడు కదరా!—'

తల్లిమాటలు వినగానే మజ్జిగ అన్నం తింటున్న జనార్దనం గుండెలు వేగంగా స్పందించాయి. ఆత్రంగా 'ఎవరూ?—' అన్నాడు కొడుకు తోటి.

నవ్వుతూ అన్నాడు రాము—

'అబ్బే—వాడా—అత్తరు కంపెనీవాడు నాన్నా—మనకెందుకూ? — అక్కర్లేదు పొమ్మన్నాను—

మరోసారి ఆశా భంగం.

ఏదో భోజనం అయిందనిపించి జనార్దనం అరుగుమీద కూర్చున్నాడు.

లోపల చావిట్లో ముగ్గురు పిల్లలూ కొట్టుకుంటున్నారు. రణగొణ ధ్వని వినబడుతోంది. రెండోవాడికి సంగ్రామంలో కొంచెం హెచ్చు మోతాదులో దెబ్బలు తగలడంతో పెంకులు ఎగిరి పోయేలా ఏడుపు ప్రారంభించాడు. ఇంతలో ఐక్యరాజ్య సమితిలాగా జనార్దనం తల్లి నర్సమ్మ రణ రంగంలో ప్రవేశించడంలో తాత్కాలికంగా యుద్ధ విరమణ జరిగింది. ఇంతలోనే నేపథ్య సంగీతం ప్రారంభమైంది. ఈ అల్లరికి మేలుకొన్న బుజ్జిగాడు గుక్కపట్టి ఏడుస్తున్నాడు.

ఛ. ఏడుపు. ఏడుపు. ఏడుపు కొంపలో ఎప్పుడూ ఏడుపే ఏదో ఓ ఏడుపు.

గట్టిగా చెవులు మూసుకుని ఆలోచనా సముద్రంలో బోట్‌షికార్ ప్రారంభించాడు జనార్దనం — ఏడుపుకి దూరంగా పారిపోయేందుకు.

ఏమిటీ గమ్మత్తు ? — లోకంలోని కోటీశ్వరు లందరికీ పిల్లలు పుట్టేశారా? లోకంలో పిల్లలు కావాల్సిన శ్రీమంతులే కరువైపోయారా?—ఏం దేశమయ్యా ఇది— ప్రతిదానికీ కరువేనా ఇక్కడ !—

అబద్ధం—ఒప్పుకోడు తను— పిల్లలు లేనివాళ్లు లేకపోయినట్లయితే మనదేశపు జనాభా ఇంకా చాలా పెరిగిపోయి వుండేది

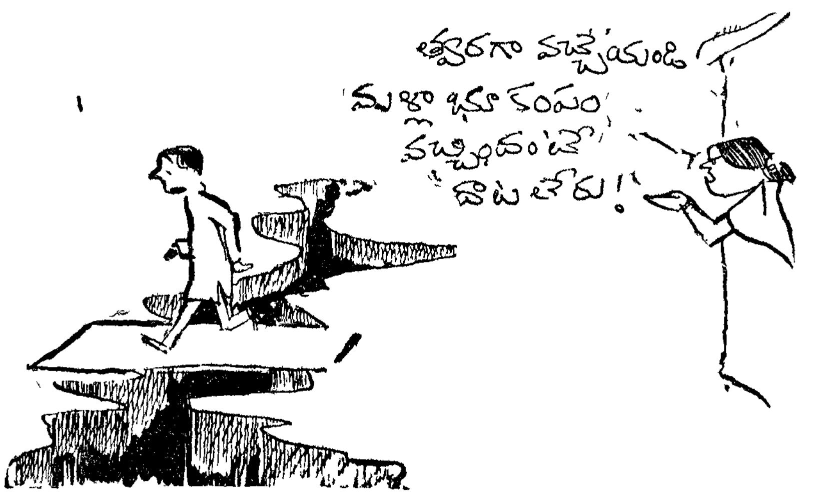

ప్రశ్నావళి' శీర్షికకి ప్రశ్నలను పంపేవారు కవరుమీద స్పష్టంగా '(ప్రశ్నావళి,' ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రిక, మద్రాసు — 1.' అని వ్రాయకోరుతున్నాము — సం॥

భగవద్గీతా; రామాయణ పరీక్షలు

హిందూ ధర్మ ప్రచార సమితి (కావలి) ప్రతి సం॥ శ్రీకృష్ణజయంతిముందు ఆంధ్ర దేశమందలి 20 జిల్లాలలోను గీతయందును, రామాయణమునందును పరీక్షలు నిర్వహించును. ఈపర్యాయం "గీతయందలి 10, 11, 12 అధ్యాయములలోను; రామాయణము బాల కాండయందును," పరీక్షలు జరుపును. 5 వేల రూపాయలు బహుమానముగా ఇవ్వబడును.

పరీక్షాకేంద్రం నిర్వహింపదలచినవారు దరఖాస్తు ఫారములకు, ఇతర వివరములకు, '**కార్యదర్శి, హిందూ ధర్మ ప్రచార సమితి, కావలి,** నెల్లూరు జి॥ కు వ్రాయ ప్రార్థన.

ఉచితం! ఉచితం!! ఉచితం!!!

తెల్లమచ్చలు

ఏ రకం తెల్లమచ్చలైనా సరే వాని రంగు మరియు యెర్రమచ్చలరంగు, మా ప్రఖ్యాత ఔషధం "డాగ్ వినాశక్" వాడిన యెడల మూడుదినములలో మారును అటు పైన మామూలు చర్మంవలె నుండిపోవును ప్రచారం కొఱకు 1 సీసామందు ఉచితంగా పంపెదము. వెంటనే వ్రాయండి

ROUND BHAWAN (D S)
P. O KATRISARAI (GAYA)

నెలకు రు 10 వంతున చెల్లించి ట్రాన్సిస్టర్ పొందండి!

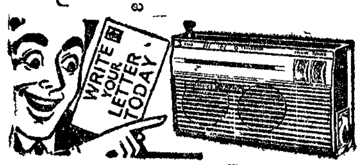

వరల్డ్ వాయిస్' 3 బ్యాండ్ ఆల్‌వరల్డ్, 'ట్రాన్సిస్టర్ అద్భుతమైనది ప్రపంచఖ్యాతి శక్తివంతము, పూర్తి ఆకర్షణగల సరికొత్త జపాన్ మాడల్ ధర రు. 165/- డయల్ లైట్ దీని ప్రత్యేకత. ప్రతి గ్రామానికి పట్టణానికి పంపగలం నేడే వ్రాయండి.

ALL WORLD AGENCY (T)
Kalyanpura, Delhi—6.

నాలుగో వాడు

—దేర్ ఫోర్ — పిల్లలు లేనివాళ్ళకూడా వుండితీరాలి. అయితే-వాళ్ళు కోటీశ్వరులు కావాలని ఎక్కడుందీ ?—

లిటిగేషన్ అంతా అక్కడే వుంది — అనుకున్నాడు జనార్దనం చార్‌మీనార్ ముట్టిస్తూ.

వెధవర్వెళ్ళు. ఎంత ఆలస్యంగావచ్చినా — కనీసం తనకి ఈ పాటికి ఓ అరడజను వుత్తరాలయినా వచ్చిఉండాలి. తనేగనుక పిల్లలులేని కోటీశ్వరుడయి వుంటే—ఎడ్వర్టయిజుమెంటు చూచికూడా ఇంత లేజీగా వుండేవాడా అని !-

ఛ - ఛ — ఏంలోకమయ్యా ఇది ?— బంగారు బొమ్మలాంటి—పనసపండులాంటి పిల్లాణ్ణి ఇస్తామంటే ఒక్కడూ మాట్లాడడూ ?— ఏం మనుష్యులయ్యా మీరు— అందుకే మిమ్మల్ని 'డబ్బున్నవాళ్ళు' అన్నారు.

దూరంగా ఆకుపచ్చరంగు ప్లిమత్‌కారు వెడుతోంది. వెధవది. ప్లిమత్‌కు ఆకుపచ్చరంగు కన్నా నీలంరంగు చాలా బాగుంటుంది. మా బుజ్జిగాణ్ణి పెంచుకునే కోటీశ్వరుణ్ణి అలాంటికారు కొనమంటాను —అనుకున్నాడు జనార్దనం సిగరెట్‌దమ్ము లాగుతూ.

ఇంతలో హఠాత్తుగా లేత నీలంరంగు ప్లిమత్‌కారు జనార్దనం ఇంటిముందు ఆగింది. కలా ?— నిజమా ?—అని కళ్ళు నులుముకు చూసుకున్నాడు జనార్దనం. నిజంగా కోటీశ్వరుడు దిగివచ్చేశాడా ?— నమ్మలేనట్టు చూశాడు. అందులోంచి ఓ సూట్‌వాలా దిగాడు. అరుగుమీద స్థాణువులాకూర్చున్న జనార్దనాన్ని పలుకరిస్తూ అన్నాడతడు—

'చూడండి సార్ — సేఠ్ గంగూరామ్ చందన్ మల్‌గారి ఇల్లెక్కడో చెప్పగలరా ?—'

ఒక్కసారిగా కొండమీదనించి క్రిందకు తోసేసినట్లయింది. వల్లమాలిన కోపం కూడా వచ్చింది.

'ఏమో—నాకేం తెలుసూ ?—బజార్లో ఎక్కడయినా అడగండి—' విసుక్కుంటూ ఆరిపోయిన సిగరెట్ పీకను అవతలకు పారేశాడు జనార్దనం.

గొణుక్కుంటూ _ సూట్‌వాలా - కదిలి పోయాడు.

వీడి ఎడ్రస్ ఎంక్వయిరి తగిలెయ్య, ఎంత డ్రామా క్రియేట్ చేశాడూ ?—అసలు బుజ్జిగాడికి కోటీశ్వరుడయ్యే యోగం వున్నట్టు లేదు. నాలుగోవాడన్నందుకు చివరకు అదృష్టంలో కూడా నాలుగోవాడే అవుతాడేమో !—

శనివెధవ ఎప్పుడూ, ఏడుస్తూనె వుంటాడు. వాడి ఏడుపులోనే వుంది దరిద్రం అరితానూ—తిట్టుకుంటూ గొణుక్కున్నాడు జనార్దనం.

* * *

రోజులు గడుస్తున్న కొద్దీ జనార్దనం ఆతృత క్రమక్రమంగా పెరిగి—ఆ తర్వాత దిగజారి పోవడం ప్రారంభించింది.

ప్రతీరోజూ పోస్టుకోసం ఎదురు చూసి చూసీ, నాకోసం ఎవరన్నా వచ్చారా అని ఇంట్లో అడిగి అడిగీ, విసిగి వేసారెత్తి పోయాడు జనార్దనం.

ఇలా వుండగా — నిజంగానే ఓసారి జనార్దనం కోసం ఒక మోటారు బండి వచ్చింది. అందులోంచి ఇద్దరు సూట్‌వాలాలు దిగారు.

వాళ్ళను చూడగానే—ఆశలు అణగారి పోయిన జనార్దనం—

'ఎవరిల్లు కావాలి ?—' అని అడిగాడు యాదాలాపంగా. ఓ సూట్‌వాలా మాట్లాడాడు—

'జనార్దనంగారి ఇల్లు ఇదే అనుకుంటాను. డోర్‌నెంబర్ సరిపోయింది వారున్నారా ?—'

జనార్దనం కళ్ళల్లో థౌజెండ్ కేండిల్ బల్బు వెలిగింది తడబడుతూ అన్నాడు—

'జనార్దనాన్ని నేనే—మరి, మీరు...'

సూట్‌వాలా సమాధానం చెప్పాడు—

'నమస్కారం. నాపేరు రమేష్. మిగతా వివరాలు తర్వాత చెబుతాను మీరు పదిహేను రోజుల క్రితం పేపర్లో ఎడ్వర్టయిజుమెంటు వేయించారు కదూ!—'

జనార్దనం గుండెలు వేగంగా స్పందించాయి.

'అవును...' అన్నాడు బొంగురు పోయిన గొంతుకతో—

'ఆ అబ్బాయి ?—'

'మావాడే. బుజ్జిగాడు. చాలా బొజ్జిగా వుంటాడు. రండి. రండి. చూపిస్తాను.

ఇంతకీ మీ రెక్కడివారు ?— ఏం చేస్తూంటారు ?—' ఆత్రంగా జనార్ధనం ప్రశ్నల వర్షాన్ని కురిపించాడు.

'అన్నిటికీ సమాధానం చెబుతాం—మీతో కొంచెం ఏకాంతంగా మాట్లాడాలి—'

'ఫర్వాలేదు. మాట్లాడండి—' అన్నాడు జనార్ధనం కొంచెం గంభీరంగా— నిండుగా —హుందాగా—

'మేము మీ ఎడ్వర్టయిజుమెంటు చూసే వచ్చాం. అయితే—మీ అబ్బాయిని పెంచుకోడానికి కాదు—' సరాసరి అసలు విషయంలోకి వచ్చేస్తున్నాడా పెద్దమనిషి.

'మరి ?' అన్నాడు జనార్ధనం ముక్కుపుటాలు ఎగరేస్తూ.

'మేము—ఫేమిలీ ప్లానింగ్ విషయమై కృషి చేస్తున్న ఒక రిసెర్చి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫీసర్లం మా సర్వే కార్యక్రమాలకోసం ఈ వూరు వచ్చినప్పుడు ఎవరో మాకు ఈ ఎడ్వర్టయిజమెంటు విషయం చెప్పారు. అందుచేత కేస్ స్టడీ చేద్దామని వచ్చాం. ఎంతమంది పిల్లలు మీకు ?—ఏ పరిస్థితుల్లో మీరీ దత్తతకు సంసిద్ధులయ్యారు ?—పిల్లవాణ్ణి దత్తత తీసుకునేందుకు ఎంతమంది వచ్చారు ?—ఇవి మీ వ్యక్తిగత విషయాలైనప్పటికీ — దయచేసి సమాధానం చెప్పాల్సిందిగా కోరుతున్నాం. మాది కేవలం విద్యాసంబంధమైన ఆసక్తి మాత్రమే. పరిశోధనకు మాత్రమే మీ సమాధానాల నుపయోగిస్తాం—మీరు అన్యథా భావించకండి —'

జనార్ధనానికి భూమంతా గిర్రున తిరుగుతున్న ట్టనిపించింది. ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకుని ఎడ్వర్టయిజుమెంటు వేయించాడు తను. ఎంతోమంది కోటీశ్వరులు పోటీబడి వస్తారనుకున్నాడు. ఎన్నెన్నో అందమైన కలలు గన్నాడు చివరకు వచ్చింది వీళ్ళు—ఫేమిలీ ప్లానింగువాళ్ళు.

మైడియర్ జనార్ధనరావ్—నీ కొడుకు కోటీశ్వరుడు కాలేదుగానీ—నువ్వు మాత్రం నవ్వుల పాలయ్యావు. రేపొద్దున నీకథ అంతా ప్రతి పేపర్లోనూ బాక్సు కట్టి ప్రింటు చేస్తారు ఫేమిలీ ప్లానింగువాళ్ళు నీ కథను ఎడ్వర్టయిజుమెంటుకు ఉపయోగించు కుంటారు. నీ జీవితంమీద నువ్వే ఒక గొప్ప ప్రాక్టికల్ జోక్ వేసుకున్నావు. జీవితానుభవంలో ఇంత పెద్ద సర్వీసున్న పెద్దమనిషివి చివరికి ఎలా తయారయ్యావోయ్ — విరగబడి నవ్వాడు అంతరాత్మారావు.

'—ఏడిశావ్లే మనిషికి ఆశలుండటం తప్పా ? — ఆశకోసం ప్రయత్నించటం తప్పా ? — లాటరీ టికెట్ ఎందుకు కొంటావు నువ్వు ?—రికమెండేషను లేందే ఉద్యోగం రాదని తెలిసికూడా అప్లికేషను ఎందుకు పెడతావు నువ్వు ?—శుభకార్యానికి ముహూర్తం ఎందుకు పెడతావు నువ్వు ?—

ఆశలూ — సెంటిమెంట్లూ — లేకపోతే మనిషే కాడోయ్. కాపోతే — అవి నాకు కొంచెం హెచ్చు మోతాదులో వున్నాయి. అందుకే — బుజ్జిగాడు జీవితం మీద లాటరీ టికెట్టు వేశాను పోతే పోనియ్ —ఈ మాత్రం దానికి నీకంత నవ్వు ఎందుకొస్తోందో నా కర్థం కావటంలేదు—'

ధైర్యం కూడబలుక్కుని అంతరాత్మారావు మీద కళ్ళెర్రజేసాడు జనార్ధనరావు.

సరే — మొత్తంమీద తలప్రాణం తోకకు తెచ్చుకుని వాళ్ళను పంపించేశాడు జనార్ధనం.

వాళ్ళు అటు కదలగానే — సరోజిని అన్నది భర్తతో—

'దత్తత అంటున్నా రేమిటి ?—'

పచ్చి వెలక్కాయ గొంతులో పడ్డట్టయింది జనార్ధనానికి.

'అబ్బెబ్బె—ఏమీలేదూ — వాళ్ళమొహం ! ఎవరిదో ఇల్లనుకుని మనింటికి వచ్చారు. ఈ యిల్లు కాదని చెప్పి పంపేశాను—'

అంటూ ఒప్పజెప్పినట్లు సమాధానం చెప్పి— భారంగా నిట్టూరుస్తూ — తల్లి వడిలో హాయిగా నిద్రపోతున్న బుజ్జిగాడి బొజ్జి బుగ్గలమీద చిటిక వేశాడు జనార్ధనం.

'ఉహుం !— లేస్తాడండీ—' నవ్వుతూ అంది సరోజిని.

'లేస్తే లేచాడులే బోడివెధవ. వాడి నుదురు చూశావా ?— ఎంత విశాలంగా వుందో !— గొప్ప జీనియస్ అయిపోతాడే వీడు చూస్తూండు — వీణ్ణి రాధాకృష్ణన్ అంతటివాణ్ణి చేసేస్తాను—' గుండెల్లోంచి వస్తున్నాయి జనార్ధనానికి మాటలు.

హాయిగా నవ్వింది సరోజిని — మల్లెపువ్వులా

బొటనవేలు నోట్లో పెట్టుకొని హాయిగా నిద్రపోతున్న బుజ్జిగాణ్ణిచూస్తూ గొణుక్కున్నాడు జనార్ధనం

'ఒరేయ్—బుజ్జీ నాలుగోవాడూ —నీకేం భయంలేదురా —నా దేహంలో చివరి రక్తపుబొట్టు వున్నంతవరకూ నీకేం ఫర్వాలేదు నిన్ను సర్ సి. వి రామన్ లాంటి వాణ్ణి చేసేస్తాను. హెచ్. జె. బాబాలాంటి జీనియస్నవి నువ్వు. బోడి వెధవలు — నిన్ను వాళ్ళెవళ్ళో కోటీశ్వరులు పెంచుకునే దేమిటిరా ?— వాళ్ళకేం తెలుసురా ఈస్తటిక్సెన్స్ ? — వాళ్ళేం ఎరుగుదుర్రా నీ పాల బుగ్గల్లోని అమృత కలశాన్ని ?— డోంట్వర్రీ మై డియర్ బోయ్ నువ్వు నా రక్తానివి. నా గుండెల్లో కాక మరెక్కడుంటావు నువ్వు?—నేను తిండి మానయినా నిన్ను చదివించుకుంటాను నామాట నిలబెట్టుకుంటాను. ఆఖరివాడివి కాబట్టి తప్పకుండా అదృష్టవంతుడివి—'

జనార్ధనం గొణుగుడులో 'ఆఖరివాడు' అన్న మాటమాత్రం స్పష్టంగా వినబడింది సరోజినికి.

'ఇదెప్పటినించండోయ్ —' అంది నవ్వుతూ —

'అదంతేలే—' మళ్ళీ గొణుక్కున్నాడు జనార్ధనం. ●

త్వరలో

ప్రారంభం !

కొత్త సీరియల్

బ్రతుకుబాట

రచన

శ్రీమతి పి. సత్యవతి